

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจฟาร์มเพาะปลาคาร์พสวยงามในจังหวัดเชียงใหม่ มีแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

2.1 แนวคิดด้านการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ คือ การศึกษาโครงการในภาพรวมทั้งหมด ทั้งในขอบเขตกว้างที่เรียกว่า Macro และในขอบเขตที่มีรายละเอียดลึกลงไปที่เรียกว่า Micro ซึ่งการศึกษาความเป็นไปได้ของอุตสาหกรรมโดยทั่วไปจะมีกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมด้านการตลาด ด้านเทคนิค และด้านการเงิน ผลของกิจกรรมดังกล่าวจะสรุป หรือสะท้อนออกมาให้เห็นในรูปของงบการเงินล่วงหน้า (Proforma Financial Statement) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญนำมาประเมินผล และตัดสินใจว่าจะลงทุนในโครงการหรือไม่ โดยพิจารณาจากผลตอบแทนจากการลงทุน และความเสี่ยงว่าคุ้มกับเงินลงทุนและความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ (ชัยยศ สันติวงศ์, 2536 :37)

โดยแนวทางการวิเคราะห์ในแต่ละด้านทั้งด้านการตลาด ด้านเทคนิค และด้านการเงิน มีดังนี้

การวิเคราะห์ด้านการตลาด เป็นการวิเคราะห์ถึงอุปสงค์และลักษณะขอบเขตของตลาด ขนาดและกำลังการผลิต รูปแบบของผลิตภัณฑ์ ปริมาณการขาย การกำหนดราคา ระบบช่องทางการจัดจำหน่าย และกลุ่มลูกค้า ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมทั้งขอบเขตของการศึกษา การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและแนวโน้มของตลาด เพื่อพิจารณาถึงศักยภาพของโครงการประกอบกับโอกาสทางการตลาดที่เกิดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายหลักในการวิเคราะห์ตลาดก็เพื่อต้องการคาดคะเนรายรับจากยอดขาย ต้นทุนระบบจัดจำหน่าย และต้นทุนการขาย ผลการคาดคะเนที่ได้จะเป็นส่วนหนึ่งที่น่ามาจัดทำเป็นงบกำไร-ขาดทุนล่วงหน้า เพื่อใช้ประเมินผลการตัดสินใจลงทุน (ชัยยศ สันติวงศ์, 2536 :42)

การวิเคราะห์ด้านเทคนิค มีจุดมุ่งหมายเพื่อคาดคะเนต้นทุนและเงินลงทุนต่าง ๆ ทั้งเงินลงทุนถาวรหรือเงินลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเริ่มแรกได้แก่ ที่ดิน อาคารโรงงาน เครื่องจักร เครื่องใช้สำนักงาน ตลอดจนค่าติดตั้งเครื่องจักร เป็นต้น ค่าใช้จ่ายในการผลิต เช่นค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าวัสดุการผลิต ซึ่งนำมาคาดคะเนความต้องการเงินทุนหมุนเวียน ค่าใช้จ่ายก่อนเปิด

ดำเนินการ ซึ่งเกิดขึ้นในระยะแรกเท่านั้น เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าความสูญเสียจากการทดลองผลิต รวมจนถึงค่าใช้จ่ายในการขออนุญาตต่าง ๆ จากหน่วยงานราชการ เช่น ใบอนุญาตจัดตั้งโรงงาน

การวิเคราะห์ด้านเทคนิคจะบ่งบอกความเป็นไปได้ทางเทคนิค และเป็นพื้นฐานของการคาดคะเนต้นทุนต่าง ๆ ของโครงการด้วย นอกจากนี้ยังช่วยอำนวยความสะดวกในการพิจารณาผลกระทบที่เกิดจากการเลือกเทคนิคต่าง ๆ เช่น คุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ ทั้งด้านกายภาพ กลศาสตร์และเคมี รวมทั้งกระบวนการผลิต การเลือกขนาดเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ ความสามารถในการจัดหาวัตถุดิบและสิ่งอำนวยความสะดวก

ซึ่งหากมองในมุมกว้างขึ้น การวิเคราะห์ด้านเทคนิคจะช่วยให้ทราบถึงผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดจากทางเลือกต่าง ๆ ทางด้านเทคนิคเช่น ระดับเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต กำลังการผลิต ปัจจัยการผลิต วิธีการทำงาน รูปแบบองค์กร ทำเลสถานที่ตั้งและการออกแบบโรงงาน ซึ่งจะช่วยให้คาดคะเนต้นทุนในการดำเนินงานและเงินลงทุนในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ (ชัยยศ สันติวังศ์, 2536 :72)

การวิเคราะห์ด้านการเงิน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินซึ่งได้ข้อมูลมาจากการวิเคราะห์ด้านการตลาดและการวิเคราะห์ด้านเทคนิค เพื่อนำข้อมูลมาสร้างงบการเงินล่วงหน้า ซึ่งประกอบด้วยงบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสดเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกโครงการ ซึ่งการประเมินโครงการ โดยทั่วไปมี 4 วิธี ได้แก่

1. วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value หรือ NPV) คือ การประเมินหาผลรวมสุทธิของมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสด ที่รับ และจ่ายที่เกิดขึ้นตลอดช่วงอายุของโครงการ โดยการลดค่าด้วยอัตราลดค่าโดยแสดงในรูปสมการดังนี้

$$\text{มูลค่าปัจจุบันสุทธิ} = \frac{CF_1}{(1+r)^1} + \frac{CF_2}{(1+r)^2} + \dots + \frac{CF_n}{(1+r)^n} - CF_0$$

โดยที่ CF_0 คือ เงินทุนเริ่มแรกของโครงการ

CF_t คือ กระแสเงินสด ณ ช่วงเวลา t

n คือ อายุของโครงการ

r คือ อัตราคิดลด หรือต้นทุนของเงินทุน

หากผลของการคำนวณได้ค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวก แสดงว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงกว่าอัตราลดค่า หรือหากมูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นศูนย์ แสดงว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับอัตราลดค่า ซึ่งทั้งสองกรณีนี้สามารถยอมรับโครงการได้ แต่หากมูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นลบ แสดงว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้รับจากโครงการต่ำกว่าอัตราลดค่า นั่นคือเกิดการขาดทุน โครงการนั้นจึงไม่สามารถยอมรับได้ควรล้มเลิกโครงการไป (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548 : 97)

2. อัตราผลตอบแทนคิดลด (Internal Rate of Return หรือ IRR) เป็นอัตราที่นำไปลดค่าแล้วทำให้กระแสเงินสดรับเท่ากับกระแสเงินสดจ่ายพอดี นั่นคือ $NPV=0$ วิธีการคำนวณเหมือนกับวิธีการของ NPV เพียงแต่เปลี่ยนการใช้อัตราลดค่าจากอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำมาเป็น การลองใช้อัตราลดค่าหลาย ๆ ค่าจนกระทั่งได้มูลค่าปัจจุบันรวมสุทธิเท่ากับศูนย์ ซึ่งแสดงในรูปสมการ ดังนี้

<u>อัตราผลตอบแทนคิดลด</u>	$0 = CF_0 + \frac{CF_1}{(1+irr)^1} + \frac{CF_2}{(1+irr)^2} + \dots + \frac{CF_n}{(1+irr)^n}$		
โดยที่ CF_0	คือ	เงินทุนเริ่มแรกของโครงการ	
CF_t	คือ	กระแสเงินสด ณ ช่วงเวลา t	
N	คือ	อายุของโครงการ	
IRR	คือ	อัตราคิดลด หรือต้นทุนของเงินทุน	

อัตราลดค่าที่ได้ นั่น คืออัตราผลตอบแทนคิดลดที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรที่แท้จริงของโครงการนั่นเอง ซึ่งหากอัตราผลตอบแทนคิดลดที่คำนวณได้ มีค่าสูงกว่าหรือเท่ากับผลตอบแทนขั้นต่ำของโครงการก็ยอมรับโครงการ และจะปฏิเสธโครงการหากอัตราลดค่าที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าผลตอบแทนของโครงการ (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548 : 100)

3. วิธีระยะเวลาคืนทุนคิดลด (Discount Payback Period) คือวิธีคิดระยะเวลาคืนทุนโดยหากจากกำไรที่ได้รับจากโครงการ โดยมีการปรับค่าเงินตามอัตราที่คิดลด ว่าใช้เวลานานเท่าไรจึงจะคุ้มกับรายจ่ายลงทุนเริ่มแรกพอดี โดยที่กำไรในที่นี้หมายถึงกำไรสุทธิหลังหักภาษีรวมกับต้นทุนทางการเงิน (ดอกเบี้ย) และค่าเสื่อมราคา

ระยะเวลาคืนทุนคิดลด = ระยะเวลาที่ทำให้กระแสเงินสดรับสุทธิที่มีการปรับค่าตามอัตราที่คิดลดมีค่าเท่ากับเงินลงทุนเริ่มแรก

4. การวิเคราะห์ความไว (Sensitivity Analysis) เป็นการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของกำไรอันเป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรต่าง ๆ เช่น ราคาขายต่อหน่วย ต้นทุนต่อหน่วย หรือปริมาณยอดขาย เป็นต้น รูปแบบการจำลองสถานการณ์ (Simulation) คือการกำหนดปริมาณหรืออัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรสำคัญ และวัดผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรนั้น ๆ เช่น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงยอดขายในขณะที่ตัวแปรอื่น ๆ ยังคงที่ จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) และอัตราผลตอบแทนของโครงการ (IRR) อย่างไรบ้าง เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงยอดขาย (กรณีฐาน)

เครื่องมือวิเคราะห์ความไวที่นิยมนำมาใช้ได้แก่ การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ซึ่งได้แก่ จุดที่รายรับจากยอดขายเท่ากับต้นทุนการผลิต อาจแสดงเป็นหน่วย หรือปริมาณยอดขายซึ่งแสดงในรูปสมการได้ดังนี้

	$BE = TFC / \{1 - (TVC/TS)\}$	
โดยที่	BE	คือ ยอดขาย ณ จุดคุ้มทุน
	TFC	คือ ต้นทุนคงที่รวม
	TVC	คือ ต้นทุนผันแปรรวม
	TS	คือ ยอดขายรวม

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สุกิจ เป็นประสิทธิ์ (2545) ได้วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของธุรกิจจำหน่ายปลาสวยงามในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงโดยเลือกร้านจำหน่ายปลาสวยงามที่ดำเนินธุรกิจเป็นเวลา 5 ปีเท่านั้นจำนวน 4 รายและเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ประกอบการ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงิน โดยใช้มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนภายใน และวิเคราะห์ความไวต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งแยกการศึกษาเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 ใช้เงินลงทุนจากเจ้าของทั้งหมด พบว่ามีความเหมาะสมต่อการลงทุน โดยมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 316,895.01 บาท และอัตราผลตอบแทนภายในเท่ากับร้อยละ 44.786 ซึ่งมากกว่าอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่ต้องการที่ร้อยละ 9.75 กรณีที่ 2 ใช้เงินลงทุนจากแหล่งภายนอกโดยกู้จากธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจากการวิเคราะห์โครงการพบว่าได้ค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 26,581.75 บาท และอัตราผลตอบแทนภายในเท่ากับร้อยละ 13.81 สำหรับการวิเคราะห์ความไว โดยมีการเปลี่ยนแปลงราคาขายต่อหน่วยลดลงร้อยละ 3 และร้อยละ 5 ผลการวิเคราะห์ความไวพบว่าการใช้แหล่งเงินทุนจากภายนอกไม่เหมาะสมต่อการลงทุนในครั้งนี้

จารุวรรณ สมทราย (2546) ได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจจำหน่ายปลาตู้ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ การวิเคราะห์ความเป็นไปได้พิจารณาจากปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการจัดการ และด้านการเงิน โดยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่คาดว่าจะซื้อปลาสวยงามไปเลี้ยงจำนวน 100 ชุดและการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายปลาสวยงามในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 20 คน ผลจากการศึกษาด้านการตลาดพบว่าลูกค้ากลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มเด็ก เยาวชน และนักศึกษา ซึ่งนิยมเลี้ยงปลาสวยงามเพื่อเป็นสัตว์เลี้ยงแก้เหงา แต่พบปัญหาคือลูกค้ากลุ่มนี้ไม่มีความรู้เรื่องการเลี้ยงปลาทำให้ปลาที่ซื้อไปเลี้ยงมีชีวิตอยู่ได้

ไม่นาน และปัจจัยที่คำนึงถึงในการเลือกซื้อได้แก่ ราคา และลักษณะของลูกปลาที่ตรงตามสายพันธุ์ โดยเลือกร้านจำหน่ายปลาสวยงามจากความครบของลูกปลาทุกสายพันธุ์ และร้านค้าที่สามารถให้คำแนะนำในการเลี้ยงปลา ส่วนในด้านการจัดการพบว่า การเลือกทำเลคำนึงถึงความสะดวกในการคมนาคมและที่จอดรถ และเลือกซื้อพันธุ์ปลาจากร้านขายส่งที่อยู่ไม่ไกลจากทำเลที่เลือก เพื่อลดอัตราการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น และเน้นการจำหน่ายปลาที่มีคุณภาพ ราคาไม่แพงจนเกินไป และมีบริการแนะนำข้อมูลในการเลี้ยงปลาแก่ลูกค้า สำหรับด้านการเงินพบว่า โครงการใช้เงินลงทุนเริ่มแรก 112,695 บาท มีระยะเวลาคืนทุน 1 ปี 73 วัน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ ณ อัตราคิดลดที่ร้อยละ 12 ต่อปีเท่ากับ 226,740 บาท และอัตราผลตอบแทนของโครงการร้อยละ 51.48 และจากการศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนพบว่า เป็นโครงการที่สามารถยอมรับได้

พันธสง เรืองฉัตรชัย (2548) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อปลาสวยงามของร้านค้าปลีกปลาสวยงามในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในระดับมากเกือบทุกปัจจัย ซึ่งเรียงตามลำดับจากปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด และให้ความสำคัญในลำดับสุดท้ายในเรื่องบริการหลังการขาย เพศของปลา และอายุของปลา ตามลำดับ และมีข้อค้นพบว่าผู้จำหน่ายปลาสวยงามในจังหวัดเชียงใหม่ควรรวมกลุ่มกันเพื่อกำหนดมาตรฐานการจำหน่ายปลาสวยงามในจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ และทักษะในด้านวิชาการและเทคโนโลยีต่อกัน